VIÐMERKINGAR

Gekkaskortarnir mugu falla

Høgni Hoydal

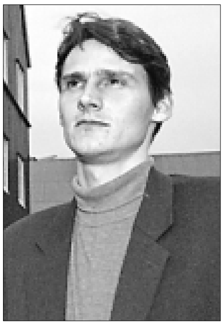

Tað støðuga persónsstríðið í fullveldismálinum má halda støðga. Hetta setir serliga kílar millum javnaðarfólk og tjóðveldisfólk. Vit eiga tí at lata gekkaskortarnar falla innan fólkatkvøðuna.

Spurningurin er einfaldur: Er tað fólkið í Føroyum, sum hevur avgerðarrættin ella eru tað danskir myndugleikar?

Nærum í hvørjum orðaskifti um fullveldismálið kenni eg tað so, at alt skilagott samskifti endar við, at persónsspurningar, forfeingiligheit og uttanumtos forða fyri semjum. Nú sigur formaður javnaðarfloksins so enntá, at Tjóðveldisflokkurin forðar fyri eini loysn. Mangt skal ein hoyra, áðrenn av dettur oyra.

Aftur og fram

Ta einu løtuna verður Tjóðveldisflokkurin skýrdur at standa fyri kubbing og kvetting og at offra vælferðina hjá føroyingum. Ta næstu løtuna verður hann skýrdur at vilja hava danskar pengar í allar ævir og at vera ov lítið loysingarsinnaður. Ta triðju løtuna sigur javnaðarflokkurin seg stuðla, at blokkstuðulin skal burtur undir øllum umstøðum. Ta fjórðu løtuna sigur javnaðarflokkurin, at hann vil fara longur enn Tjóðveldisflokkurin. Ta fimtu løtuna sigur Javnaðarflokkurin, at Tjóðveldisflokkurin aftur vil kubba og kvetta og offra blokkstuðulin.

Hetta hongur ikki saman. Hetta kann ikki halda fram. Hetta tykist sum ein ævigur sjónleikur, har tað snýr seg um at spæla ein leiklut, sum ongin skilur meiningina við longur. Tað tykist sum stívnaðir gekkaskortar verða hildnir fyri andlitið – hóast aðrir tankar og kanska heit hjørtu fjala seg aftanfyri.

Lat okkum so gloyma persónarnar og viðgera sakina.

Víðkað sjálvstýri

Trupulleikin er, at danska stjórnin viðurkennir ikki, at tað er Føroya fólk, sum hevur avgerðarrættin í Føroyum. Tað hava vit jú fingið sligið fast við sjeytummaseymi í samráðingunum.

At Poul Nyrup Rasmussen so sigur í svari til ein fyrispurning frá formanni Javnaðarfloksins, at føroyingar kunnu fáa víðkað sjálvstýri inni í danska ríkinum, er onki nýtt og broytir jú onki uppá viðurkenningina.

»Der er således ingen ændring i Færøernes statsretlige og folkeretlige status«, slær hann jú fast í seinasta brævinum til løgmans.

Ongin kann sostatt halda fram at siga: At vit kunnu hava evsta vald í landinum uttan at hava fullveldi. At siga, at vit skulu hava evsta vald og evstu ábyrgd – men bara á summum økjum, sum danska stjórnin loyvir okkum. Tað er rætt og slætt ein stór sjálvmótsøgn í sjálvum sær.

Semjan liggur beint fyri

Um vit nú heldur orða spurningarnar, so vit koma til kjarnuna í málinum, so kann og eigur ikki at vera nøkur størri ósemja millum Javnaðarflokkin og Tjóðveldisflokkin um tjóðskaparspurningin.

1. Eru vit samd um at føroyingar eru tjóð við fullum sjálvsavgerðarætti?
2. Eru vit samd um, at tað er føroyska tjóðin – Føroya fólk – sum skal hava evsta valdið, ognarrættin og yvirvaldsrættin til Føroya land?
3. Eru vit samd um, at tað bert eru teir myndugleikar, sum Føroya fólk velur á demokratiskan hátt, sum kunnu umboða føroysk áhugamál?
4. Eru vit samd um, at vit skulu gerast fíggjarliga og búskaparliga sjálvbjargin og minka blokkstuðulin burtur í eini rímiligari skiftisskipan?
5. Eru vit samd um, at vit skulu hava eina grundlóg, sum Føroya fólk sjálvt skal góðkenna, sum ásetur rættindir og skyldur hjá føroyingum, og sum ásetur, hvørjir myndugleikar kunnu útinna vald í Føroyum?

Eru vit samd um hesar spurningarnar, so er tað okkara skylda, at leggja persónsstríð niður og heldur stríðast fyri at gjøgnumføra okkara felags mál.

Tað er okkara skylda at lata gekkaskortarnar falla innan fólkaatkvøðuna.

Útgerðarhavn

Alvin Joensen

Tað er sindarligt at síggja hvussu, Føroyingar aka á berum skalla: Eitt tað fyrsta, man burdi hugsa um, nú loysingin stendur fyri durum, burdi verið at spart har sparast kann, og brúkt teir møguleikar, sum eru til staðar, í samfelagnum í dag, og ikki gera dýrar óneyðugar loysnir, bert fyri at tað heila skal verða so stórt og hábærsligt.

Fyri nøkrum árum síðani bleiv bygt í Akrabyrgi, stórt, flott og dýrt. Men nyttan við hesum byggjaríi, man verða minimal, sum støðan er í dag. Hevði hendan støðin ikki verið, sera væl egna til MRCC støð? Nei eg bert hugsi. Tað er møguligt at tað verður for bíligt at brúka. Støðin er jú har og tað skal nok ikki gerast so nógv við hana, áðrenn hon kann brúkast til MRCC støð. Og so liggur hon eisini í Suðuroy? Ikki tí, tað man ikki verða so nógv arbeiðspláss sum koma burtur úr eini slíkari støð. Men alt fløvar. Kanska vit kundu spart nakrar, av okkara sjalvstýriskrónum her. Tí onki er at ivast í, at tað landsstýri ætlar í dag, eru burturspiltir pengar. 20 mió. til keyp, (10 mió. til umbygging). Ein loysnin kundi verið, at 10 mió. vórðu brúktar til (umbygging), av støðini í Akrabyrgi, og hinar 20 mió. fóru til at gera eina útgerðarhavn Í Vági. Soleiðis hevði man kunna skapt nøkur brúkilig, verandi virðir í samfelagnum. Tí sum er, høvdu norðingarnir onki mist uppá hetta, vit í Suðuroy eru ikki førir fyri at geva tað tænastu sum skal til, so her hevði verið ein møguleiki hjá virkjunum norðanfjørðs, ikki bert í sambandi við oljuna men, eisini virksemi í Suðuroy. Møguligt. Tað hevði verið løgi um virkini Norðanfjørðs, longu standa klár til hesa avbjóðing?

Tá ið man hevur verið á rannsóknarferð í Suðuroy, á Drelnes kl.12, norður aftur kl.14, man tað hava verið við vilja, ella bert fyri at undirstrika, støðuna í samferðsluni til Suðuroy, og facilitetirnir her, tað er heldur ikki so nógv at hyggja eftir. Men mátin sum tað heila verður bygt uppá, er undir alt lágmark.

Meðan »fullveldisfólk« berjast um stakkalastás:

Skræða gribbarnir solidarisku skipan okkara sundur

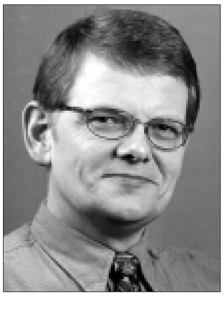

Hans Jørgensen

Tjóðveldisflokkurin dubbar til harðan bardaga. Nú skal Javnaðarflokkurin hava toyggið, Sosialurin er fyrsta offrið. Nú eru tey kroyst, men møguliga skuldi tað til fyri at vekja tey úr dreyminum, tey krevja, at øll onnur skulu droyma.

Í Sosialinum 19. januar hevur Anita á Fríðriksmørk, løgtingskona, kvassorðaða og eftir mínum tykki lítið konstruktiva grein. Eg ætli mær ikki at viðgera hennara neyðarróp, nú hon sýnist at vera kroyst upp í ein krók politiskt. Rottan ger tað sama, hon loypur á og bítur, tá hon ongan annan útveg finnur.

Eingin uttan Anita á Fríðriksmørk og nakrir aðrir »fulltiknir« tjóðveldismenn kunnu sannførast um, at Tjóðveldisflokkurin og fullveldisætlanin eru burturtagd og forfylgd í Sosialinum. Tvørturímóti halda fleiri, at júst Tjóðveldisflokkurin hevur fingið lutfalsliga alt ov stóra rúmd í fjølmiðlunum – eisini Sosialinum – og tað hevur havt við sær, at onnur týðandi samfelagsviðurskifti eru púra tagd burtur. Hetta hevur so aftur havt við sær, at ert tú ikki samdur við fullveldisætlanini hjá samgonguni og Tjóðveldisflokkinum, so ert tú eitt grenj og ókonstruktivur. Thurid Debes Hentze segði einaferð, at tað er sera truppult at vera kritiskur um nakað, sum er positivt betónað. Fullveldisætlanin er positivt betónað, og tí er tað sera trupult at viðgera ta ætlanina við kritiskum eygum. Alt sýnist so sjálvsagt, at setur tú spurningar, so virkar tað negativt. Tað vita oddafólkini í Tjóðveldisflokkinum, og tey gera sær dælt av støðuni. Tey, sum ditta sær at hava eina aðra hugsan, eru negativ, undanstøkkingar, samfelagsfíggindar, ganga ørindi fyri fremmanda makt, sum vil føroyingum ilt (Quislingar) o.s.fr.

Javnaðarflokkurin konstruktivur

Hóast ágangin, og hóast niðurgerðingina, so heldur Javnaðarflokkurin fram at reka ein konstruktivan, frameftir peikandi politikk.

Sjálvstýrilóg Javnaðarfloksins

Fyri at halda seg til tað, sum flokkurin er mest hartaður fyri av »klóka« taktikkinum hjá oddamonnum Tjóðveldisfloksins, ríkisrættarstøðuna, so hevur eingin annar flokkur so álvarsliga og so grundiga viðgjørt tann spurningin í allari flokskipanini og sent støðu sína út til almenningin. Sjálvstýrilóg Javnaðarfloksins er væl umhugsað og gjøgnumarbeidd og skilagott grundarlag undir nýskapan og øllum framburði, samstundis sum hon gevur komandi ættarliðum fulla heimild og møguleika at virka í ríkinum ella fara úr tí uttan svørðslag, um føroyingar til ta tíð skuldu valt tað.

Fjølmiðlafólk

halda tit ikki, at nú má spurningurin kunna vendast í dagligu viðgerðini? Man ikki vera upp á tíðina at spyrja serstakliga Tjóðveldisflokkin, men sjálvandi hinar við: Hvat er í Sjálvstýrilóg Javnaðarfloksins, sum tit ikki kunnu taka undir við? Gongur hon í móti fólkaræði, frælsi at ráða sær sjálvum sum tjóð? Tekur hon fíggjarliga grundarlagið undan vælferðarsamfelagnum? o.s.fr.

Smáligheit (forfængilighed skrivar Jørgen Frants)

Fíggindin er ikki nakar útlendingur. Fíggindin er smáligheitin í okkum føroyingum, sum ístaðin fyri opið og ærliga at tala okkara egnu sak, velja at stara okkum blind í einum máli, sum í veruleikanum átti at verið ein avgreiðslusak.

Leggið til merkis, at meðan »fullveldisfólk« berjast um stakkalastás, skræða gribbarnir solidarisku skipan okkara sundur.

Eg skal koma aftur til tann vælskipaða og konstruktiva andstøðupolitikkin hjá Javnaðarflokkinum í komandi grein. Eg vóni, at tað fer at eydnast aftur at tosa um politikk á fólksligari og solidariskari grund. Vit hava brúk fyri at byggja hetta land og ikki spilla tíðina til at oyðileggja.